

A Hét

Budapest, 1900. július hó 15.

Krónika.

Ehej-Uhnyem!

1900 július 13.

Galactól, a Vaskapun keresztül úsznak fölfelé a hajók. Ehej-Uhnyem! Bécsig nem lehet leülni. Hat-hét napon keresztül a nyílt fedélzeten kétszázan, háromszázan, asszonyok, gyermekek összepréselve. A férfiak állva alusznak, az asszonyok ölükben tartják gyermekeiket, különben nem volna helyük. Ehej-Uhnyem! – a zsidók mennek Kanadába.

Kergetik? Dehogyan. Megírta a román kormány Rothschildnak, hogy nem kergetik, csak szöknek, mert

rossz hazafiak. Nehéz az élet Romániában, de lám, mindenki ott szenved és küszködik tovább, csak a zsidók hagyják ott hálátlanul az édes anyát, mely nem tudja őket táplálni. A feneketlen zsidó gyomor! Felúszkál Pestig egy nőegyleti népkonyha-ebédért, amely ér fejenként tíz krajcárt. Ehej-Uhnyem!

Furcsa nézni. A galaci hajó, mint a bolygó hollandi szeli a Duna civilizált habjait. Rajta egy csomó kétségbeesett ember, a két parton szuronyos zsandárok, akik vigyáznak, nehogy valamelyikük partot érjen. Az eleven pestist vigyázzák így, nehogy kikössön. Városokban, állomásokon senkinek sem szabad a hajót elhagyni, hogy az állásban megdermedt tagjait mozgassa. A könyörület csak úgy messziről nyújtja nekik alamizsnáját. Ehej-Uhnyem, a hajón zsidók vannak.

S mennél beljebb érnek a civilizációba, elátkozottságuk súlya növekszik. Annál több zsandár vigyáz rájuk, annál nagyobb érdemet szerez az a kormány, mely kikötni nem engedi őket. Ah, Kanada oly messze van s csak ott, a kannibál rengetegben terem számukra a szárazföldi szabadság. Ehej-Uhnyem!

Ez nem antiszemitizmus, csak jogos előrelátóság. Hát nincs nekünk elég zsidónk s bajunk a mi zsidainkkal s van jó dolgunk, hogy a nyakunkba vegyük, amitől a románok szabadulni akarnak? A jövevény zsidó nyit egy kis boltot és megeszi a parasztjainkat. A kivándorlás oka a bevándorlás. Hát legyen vége a bevándorlásnak, álljuk el a haza kapuit,

ide ugyan idegen zsidó be ne tegye a lábát. Allo mars, azaz, pardon: Ehej-Uhnyem!

Hogy Darányi úr, meg Széll úr cselekszik így, még értem. Mind a kettő liberális. De a magyar zsidaink is ordítanak policáj után és nem engedik leülni a kaftánosokat, akik különben nem viselnek kaftánt, hogy kimutassák gutgesinnt voltukat. Néhány fazékban néhány meleg kanalat visznek a román hitsorsosok hasába és ezzel megnyugtatták a lelkiismeretüket. Nagy a Duna és Marcheggnél határ van. Ott már az osztrákok gyakorolják a hitrokoni szeretetet.

Hogy mi egyebet csinálhatnának? Jó istenem, például lármázhatnának. Azt mondhatnák: abban a pillanatban, amelyben nekem a határra zsandárokot kell küldenem, a román zsidó kérdés megszűnt román belügy lenni. Mert nem idegen állam privát ügye az, mely engem rendszabályokra kényszerít. Nekem jogom van megkövetelni Romániától, hogy ne verjen engem rendőri költségekbe. Azonkívül aláírtam Berlinben egy szerződést, melynek minden pontját megtartom én, tartsa meg tehát más is, például Románia. Ez a kis királyság akkor nemcsak a királyságot vállalta el, hanem a jogegyenlőséget is, amely a zsidóknak adandó.

Ezt teheti Magyarország és teheti egész Európa. E helyett azonban kordont vonnak a kivándorló zsidók ellen s engedik őket kergetni. Mi ez? Jog-e vagy igazság? Mert hogy nem törvény, az bizonyos.

Ha a kinematográf mutogatná azt a hajót, amint a Pei-ho folyón viszi magával a szerencsétlen kiüldözötteket, százával tódulnának a bódéba: ó a szegények, milyen érdekes! A Dunán kikötnek a valóságban, a partról látni a nyomor élő képeit, hallani a hazátlanok hagyományos cionista indulóját, dehogyan is vont oda a kíváncsiság! A látványosságból hiányzik az exotikum. Pedig annál exotikusabb, mennél európaibb a visszhang.

A modern élet tovább hullámzik s a közvéleményben nem vet habot a román áramlat. Pedig ugyanekkor állig fegyverben készül az egyesült Európa a sárgák ellen, akik román módszerrel gondolkodnak: el az idegenekkel! Persze, itt zsidókról van szó, akik kiszipolyozzák a népet, ott keresztényekről, akik kultúrát terjesztenek. Kiszipolyoznak? Kultúrát terjesztenek? Hallgassák csak meg a boxerkiáltványokat, ott a kultúrát nevezik kiszipolyozásnak. Azt mondják: jön a fehér idegen ármányos mosollyal és üres kézzel s mire fordul a nap, úri gög vonaglik az ajka körül és telve van a ládája a sárgák aranyával és a magtára a sárgák eledelével. Az idegen ördög az ő hatalmasabb istenével és élesebb eszével mindenütt legyűri az együgyű sárgát. Igaz, hogy eszesebb, de ki büntetheti a szegény sárgát azért, hogy nem oly élelmes, mint a fehér?

Ott a sárga mondja azt a fehérről, aki keresztény, itt a keresztény mondja azt a zsidóról. S a sárgának nincs igaza és magára ingerli a civilizáció

hadseregét, pedig valóban úrrá lesz rajta a fehér és annak a kényétől-kedvétől függ, hogy elvegye-e hazáját, lenyakazza a császárt és fölrobbantsa a bálványát. S a románoknak igazuk van, pedig a zsidó joga nem jog, a zsidó szabadsága a földönfutóé, a zsidó pénze mindenkié. A föld, a hatalom, a pénz és a jog az ő kezükben van, a zsidókéban semmi. Kell-e nyomorúbb pária, mint a román zsidó? Ehej-Uhnyem, feleljen rá a zsúfolt hajó és a zsandáros part.

Sok mindent lát ez a mostani kor. És én áldom istenemet, hogy ebben a korban engedett születnem. A szemem előtt vonul el az egész világtörténelem az ókortól kezdve a jövő századokig. Láttam trónokat építeni és trónokat összeomlani, láttam az emberi ész csodás ragyogását és az emberi szív legmagasztosabb megnyilatkozásait. Láttam a gigászok harcát az istenekkel és láttam az isteneket földi népek után futkosni, kit aranylégy, kit ökör képében. Oly ragyogó, oly teljes, oly konfúzus ez a mi időnk! Csak a gályarabok sötét kórusát nem hallottam még, egyedül színpadon a Szlavianszky csepűrágó társaságától. De íme, most megindult ez is — a szőke Dunán egy fehérbordájú hajóról. Ezüstösen evickélnek körülötte a Duna fodrai, vidám sikongatással siklik el mellette a margitszigeti hajó, emberbarát urak és hölgyek üdvözlik a hitrokonság nevében a szerencsétleneket, aztán egyet sípol a gép, kalapok lengenek, kendők lobognak és az alkonyodó messzeségből ide hangzik busan, bongva a cionista dal: ehej-Uhnyem, múlik az idő és az emberiség

nem változik!

Semper

[Ambrus Zoltán]